

Sygn. akt III AUa 1439/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący - Sędzia: SA Witold Okniński (spr.)

Sędziowie: SA Grażyna Kornas

SA Magdalena Kostro-Wesołowska

Protokolant: asystent sędziego Eligiusz Gala

po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 2013 r. w Warszawie

sprawy G. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 2 marca 2012 r. sygn. akt XIV U 146/11

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu

w W. XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

/-/ G. K. /-/ W. O. /-/ M. K. - W.

Sygn. akt: III AUa 1439/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 grudnia 2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. odmówił G. G. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

Od powyższej decyzji G. G. wniósł odwołanie wskazując, że podczas leczenia rehabilitacyjnego lekarze w ośrodku stwierdzili, że ze względu na uraz kręgu nie może nic dźwigać. Ma ustalone 7% długotrwałego uszczerbku na zdrowiu. Lekarz członek komisji nie uwzględnił faktu, że może widzieć podwójnie jako osoba jednooczna, pomimo, że ma na te okoliczności orzeczenia okulistyczne. Ubezpieczony wniósł o przyznanie renty inwalidzkiej.

W odpowiedzi na to odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 2 marca 2012 r. Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział XIV (...) zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał G. G. prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy od dnia 10 lipca 2010 r. na stałe.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

G. G. (ur. (...)), na skutek wypadku komunikacyjnego, zrównanego z wypadkiem przy pracy z dnia 14 kwietnia 1992 r., był uprawniony od dnia 9 stycznia 1993 r. do renty inwalidzkiej II grupy w związku z wypadkiem.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. decyzją z dnia 15 lipca 2003 r. wstrzymał od 1 sierpnia 2003 r. wypłatę renty i kolejną decyzją z dnia 18 lipca 2003 r. odmówił ubezpieczonemu prawa do renty w związku z wypadkiem przy pracy.

Na skutek wniesionego odwołania Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 6 maja 2004 r. oddalił je. Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 19 stycznia 2005 r. apelację ubezpieczonego od tego wyroku oddalił.

W dniu 9 stycznia 2009 r. ubezpieczony uległ kolejnemu wypadkowi przy pracy.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. przyznawał kolejnymi decyzjami prawo do świadczenia rehabilitacyjnego w okresie od 15 lipca 2009 r. do 9 lipca 2010 r. G. G. w dniu 14 czerwca 2010 r. złożył do organu rentowego wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Lekarz orzecznik ZUS w dniu 27 września 2010 r. stwierdził, że ubezpieczony nie jest niezdolny do pracy.

Na skutek wniesienia sprzeciwu Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem wydanym w dniu 30 listopada 2010 r. podtrzymała orzeczenie lekarza orzecznika.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. decyzją z dnia 21 grudnia 2010 r. odmówił ubezpieczonemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

Od niniejszej decyzji ubezpieczony wniósł odwołanie.

Sąd Okręgowy stwierdził, że G. G. od dnia 10 lipca 2010 r. jest częściowo niezdolny do pracy w związku z wypadkiem przy pracy. Sąd Okręgowy dokonał takiego ustalenia na podstawie dokumentów zawartych w aktach rentowych, a w przedmiocie ustaleń co do występowania niezdolności do pracy i związku tej niezdolności z wypadkiem przy pracy na podstawie przedłożonych opinii lekarskich.

W sprawie niniejszej opiniowali biegli: neurolog, gastroenterolog, ortopeda, biegli ci nie znaleźli podstaw do uznania ubezpieczonego za niezdolnego do pracy.

Biegli lekarze okulista i z zakresu medycyny pracy wskazali, że ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy od chwili doznanego urazu głowy w 1992 r. i stan ten ma charakter trwały. Przy czym wypadek ten miał miejsce w czasie wykonywania pracy. Po złożonych zastrzeżeniach przez organ rentowy biegli odnieśli się do zarzutów składając opinie uzupełniające, podtrzymali swe dotychczasowe wnioski.

Sąd dokonał wnikliwej oceny tych dwóch opinii, zwłaszcza mając na uwadze fakt, że w toku postępowania odwoławczego od decyzji z dnia 18 lipca 2003 r. ubezpieczony był badany przez sześciu biegłych lekarzy, w tym okulistę i specjalistę medycyny pracy i wówczas biegli nie znaleźli podstaw do uznania niezdolności do pracy, tym bardziej, że w ówczesnym postępowaniu opiniowała także z zakresu medycyny biegła M. K. (2) - opiniująca także w niniejszej sprawie.

Sąd dokonał analizy tych opinii (z 2003 r.), jak i opinii bieżących. Dokonana analiza prowadziła do wniosku, że zmiana oceny i kwalifikacji niezdolności do pracy była uzasadniona zmianą stanu zdrowia badanego, jak i zmianą wymogów stawianych przez środowisko pracy.

Jak wynika z uzasadnień opinii okulistycznych na przestrzeni 9 lat doszło do pogorszenia widzenia u badanego. M.in. w opinii z dnia 12 listopada 2003 r. biegły okulista wskazywał na ostrość wzroku oka prawego na 0,07, obecnie ostrość w tym oku spadła do 0,02. Biegła okulista w 2003 roku stwierdziła obniżenie ostrości widzenia w oku lewym (nie

podając jakie jest to obniżenie) oraz stwierdziła astygmatyzm. Obecnie biegły okulista stwierdził zaburzenie ostrości widzenia w oku lewym 0,5 z korekcją 1,5 dioptrii do dali i do 1,5 do bliży. Stwierdzono także zaburzenia ruchomości tego oka i zwężone pole widzenia.

W 2003 r. biegli obu specjalności jednoznacznie stwierdzili, że ubezpieczony nie może wykonywać wyuczonego zawodu technika mechanika - jednakże zdolność do wykonywanej pracy uzasadniali ostatnio wykonywanym zajęciem - prowadzenie kiosku warzywnego oraz prowadzenie hurtowni artykułów spożywczych.

Obecnie biegły okulista wskazuje, że ubezpieczony może pracować na stanowiskach pracy z lekkim i umiarkowanym obciążeniem fizycznym, bez wymaganego dobrego widzenia obuocznego, jak dla osób słabowidzących, jest niezdolny do wykonywania pracy w normalnym zakresie i w pełnym wymiarze godzinowym. Biegła z zakresu medycyny pracy wskazała, że obecnie biorąc pod uwagę że ostatnio ubezpieczony był zatrudniony na stanowiskach: handlowiec, przedstawiciel handlowy, kierowca jego stan zdrowia stanowi przeciwwskazanie do zatrudnienia w narażeniu na nadmierne obciążenie dźwiganiem i jako kierowca zawodowy, przy czym praca handlowca jest połączona z kierowaniem pojazdami.

Podsumowując złożone aktualnie opinie w ocenie Sądu Okręgowego, pogorszenie stanu zdrowia w porównaniu do stanu z 2003 r., zmiana okoliczności dotyczących zatrudnienia oraz wymagań rynku pracy z uwzględnieniem trzech ostatnich stanowisk pracy w pełni uzasadnia dokonanie zmiany stanowiska względem 2003 r. i uznanie ubezpieczonego za częściowo niezdolnego w związku z wypadkiem przy pracy. Należy mieć na uwadze także pogorszenie stanu zdrowia związane z wiekiem oraz dalszymi urazami doznanymi po 2003 r., które mogły pogłębić już istniejące w 2003 r. dysfunkcje.

Fakt powstania niezdolności do pracy w związku z wypadkiem zrównanym z wypadkiem przy pracy nie był przez strony kwestionowany.

W ocenie Sądu Okręgowego ostatecznie biegli przekonująco wyjaśnili i uzasadnili poczynione spostrzeżenia i wysnute z nich wnioski. Ustalenia biegłych w pełni odpowiadają regulacji zawartej w art. 12 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Pomimo, że biegli wskazywali iż ustalona niezdolność do pracy ma swój początek od doznanego wypadku w 1992 r., Sąd Okręgowy biorąc pod uwagę dokonywaną ocenę niezdolności do pracy także w postępowaniu przed Sądem w 2003 r. oraz zmiany w stanie zdrowia i zmiany oceny dokonane przez biegłych, ostatecznie przyjął za datę wystąpienia częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy w odniesieniu do decyzji z dnia 21 grudnia 2010 r. dzień 10 lipca 2010 r. tj. pierwszy dzień po zakończeniu pobierania świadczenia rehabilitacyjnego z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy - niezdolności która w ocenie organu rentowego rokowała powrót do zdrowia.

Zdaniem Sądu Okręgowego odwołanie było zasadne i skutkowało zmianą zaskarżonej decyzji.

Sąd powołał się na art. 6 ust. 1 i art. 17 ustawy z dnia 30 października 2001 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tj. Dz. U. z 2009 r. , Nr 167, poz. 1322 ze zm., dalej jako ustawa wypadkowa) oraz art. 57 ust. 1 i 2 i art. 58 ustawy z dnia z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004r., Nr 39, poz. 353 ze zm.).

Sąd Okręgowy stwierdził, że wobec pierwszeństwa regulacji zawartej w ustawie wypadkowej, do ustalenia prawa do renty dla odwołującego jest niezbędne i wystarczające stwierdzenie występowania u ubezpieczonego niezdolności do pracy w związku z zaistniałym wypadkiem przy pracy. Należy mieć także na uwadze, że ubezpieczony był z tego tytułu uprawniony do renty II grupy inwalidzkiej w związku z wypadkiem przy pracy. W toku niniejszego postępowania stwierdzono, że u odwołującego występuje częściowa niezdolność do pracy w związku z wypadkiem przy pracy od dnia 10 lipca 2010 roku na stałe.

Sąd Okręgowy podkreślił, iż specyfika ryzyka niezdolności do pracy przejawia się w niestałości tego stanu. Nawet bowiem w razie orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy istnieć mogą rokowania co do odzyskania tej zdolności, co upoważnia organ rentowy do przyznania renty okresowej, a nie stałej. W związku z tym prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy może ulec następującym zmianom: zmianie kwalifikacji niezdolności do pracy, jej ustaniu lub ponownemu powstaniu. W aspekcie formalnoprawnym następuje więc zmiana rodzaju pobieranej renty, utrata renty lub ponowne nabycie (ewentualnie przywrócenie według reguł art. 61) renty z tytułu niezdolności do pracy. Artykuł 107 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych mówiący, że prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie, daje możliwość zarówno wnioskodawcy, jak i organowi rentowemu, możliwość weryfikacji świadczeń.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XIV Wydziału Ubezpieczeń Społecznych złożył Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W..

Skarżący zaskarżył wyrok w całości i zarzucił mu: 1. błędną wykładnię prawa materialnego art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 30.10.2003 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w związku z art. 12 ust. 3, art. 13 ust. 1, art. 14, art. 61 i art. 107 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i nie zastosowanie przepisów rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 14.12.2004 r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy - § 10 ust. 6 pkt 3; 2. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez ustalenie, że stan zdrowia wnioskodawcy skutkuje częściową niezdolnością do pracy w związku z wypadkiem przy pracy na stałe; 3. niewyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy, w tym wpływu schorzenia na rodzaj wykonywanej pracy oraz nieuwzględnienie wniosku i nie przeprowadzenie na tę okoliczność dowodu z opinii innego biegłego okulisty i specjalisty ds. medycyny pracy; 4. naruszenie przepisów postępowania poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny materiału dowodowego (art. 233 § 1 k.p.c.) i pominięcie dowodu zgłoszonego w stanowisku przewodniczącego Komisji lekarskich z dnia 28.11.2011 r. i 6.02.2012 r., nieuwzględnienie stanowiska w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 19.01.2005 r.(III AUa 979/04, nie określenie w sentencji wyroku rodzaju prawa do renty (art. 328 § 2 k.p.c.).

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

Apelacja wnioskująca o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania zasługuje na uwzględnienie.

Ustalenie Sądu I instancji, że G. G. jest od dnia 10 lipca 2010 r. częściowo niezdolny do pracy w związku z wypadkiem przy pracy – na obecnym etapie postępowania dowodowego – nie może się ostać.

Stan faktyczny sprawy w zakresie naruszenia sprawności organizmu G. G. komplikuje okoliczność, że w kwietniu 1992 r. uległ on wypadkowi zrównanemu z wypadkiem przy pracy, a w styczniu 2009 r. następnemu wypadkowi przy pracy (wypadkowi przy prowadzeniu działalności gospodarczej).

Porządkując następstwa tych dwóch zdarzeń należy zauważyć, iż nie ulega wątpliwości, że z powodu skutków pierwszego wypadku G. G. pobierał stosowne świadczenie do 31 lipca 2003 r. Jego dalsze starania o rentę z tytułu wypadku nie przyniosły oczekiwanego rezultatu i były następstwem ustalenia, że wnioskodawca poczynając od 1 sierpnia 2003 r. nie jest niezdolny do pracy.

G. G. w okresie od 9 maja 2008 r. był pracownikiem firmy (...) Spółki z o.o., a wcześniej w okresie od 1 sierpnia 2004 r. do 15 kwietnia 2008 r. pracował w spółce (...), co świadczy o jego zdolności do pracy. W toku zatrudnienia w firmie (...), w dniu 9 stycznia 2009 r. uległ wypadkowi, podczas którego doznał kompresyjnego złamania trzonu kręgu L4

w części przedniej i środkowej z obniżeniem jego wysokości. Z powodu opisanego powyżej naruszenia sprawności organizmu wnioskodawca pobierał świadczenie rehabilitacyjne w związku z wypadkiem w okresie od 15 lipca 2009 r. do 9 lipca 2010 r. Następnie złożył wniosek o rentę.

Sąd Okręgowy przystępując do rozpoznania sprawy dopuścił dowód z opinii 5 biegłych lekarzy celem ustalenia czy powód jest całkowicie lub częściowo niezdolny do pracy zarobkowej, a jeżeli tak to od kiedy, czy jest to niezdolność trwała czy okresowa, a jeżeli tak to na jaki okres. Teza dowodowa nie uwzględniła konieczności odniesienia się biegłych do związku ewentualnej niezdolności z wypadkiem z dnia 9 stycznia 2009 r., chociaż sprawa została zarejestrowana jako dotycząca renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

Sąd Okręgowy podzielając opinie biegłych okulisty i medycyny przemysłowej nie zwrócił uwagi, że wymienieni lekarze swoje wnioski o niezdolności G. G. do pracy wiążą ze skutkami wypadku z kwietnia 1992 r., a nie ze stycznia 2009 r.

Akceptacja takiego stanu rzeczy nie jest możliwa. Można nawet stwierdzić, że Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy, to znaczy nie ustalił jakiego naruszenia sprawności organizmu doznał wnioskodawca w następstwie wypadku ze stycznia 2009 r. i czy powoduje ono niezdolność do pracy w związku z wypadkiem, a jeśli tak to jakiego stopnia, od kiedy, stałą czy okresową.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy zwróci się do biegłych z zakresu okulistyki i medycyny przemysłowej, aby wyjaśnili jakie następstwa wypadku ze stycznia 2009 r. uwzględnili w swoich opiniach, czy też kierowali się tylko skutkami zdarzenia z kwietnia 1992 r. Po otrzymaniu dodatkowych opinii Sąd podda je własnej, krytycznej ocenie, bo chociaż rozstrzygnięcie sprawy wymaga wiadomości specjalnych, to jednak ocena całokształtu materiału dowodowego, w tym ocena opinii biegłych należy do kompetencji i obowiązków Sądu.

Rozstrzygnięcie Sądu powinno być także precyzyjne. Zaskarżone orzeczenie z powodu braku określenia stopnia niezdolności do pracy nie spełniało tego warunku, ale uchybienie to nie było powodem uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Wyrok Sądu Apelacyjnego został wydany na podstawie art. 386 § 4 k.p.c.

Sędziowie PRZEWODNICZĄCY

G. W. O.

M. W.